

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Wekerle miniszterelnök nyilatkozata.

Arad, május 16.

A kormányelnöknek a szabadelvű klubjában tegnap tett nyilatkozata — bár természetes fejleménye volt a politikai helyzetnek, mégis rendkívül fontos és nagyhorderejű ténynek mondható. A 48 előtti alkotmányos uzus szerint ugyanis a korona beavatkozásától teljesen függetlenül a törvényhozás organizmusának mintegy természetes funkciója képen ment egyik üzenetváltás a másik után, ha a törvényhozó testület két faktora, az alsó és felsőház között a hozandó törvény egésze vagy részei fölött véleményeltérés állott be. Mindazonáltal most, a 67-iki kiegyezés óta, a parlamentáris kormány forma mellett, a dolog természeténél fogva lényeges változás állott be, annélkül, hogy ezt a változott viszonyt a két kamra között valami tételes törvény előírná.

A felelős parlamenti kormányzat természeténél fogva ugyanis a főrendektől visszautasított javaslatoknak újabb tárgyalás alá vétele, s azoknak változatlan, vagy változott utalása csak a kormány előterjesztése alapján történhetik meg, ehhez pedig a kormánynak a korona részéről megbízatással kell bírnia, egy szóval, a törvényhozó testület két tényezője között támadható minden egyes konfliktus anynyiban jár kormányválsággal, hogy a miniszteriumnak az ilyen esetekben nem csak *lefelé*, hanem *fölfelé* is föl kell vetnie a bizalmi kérdést, mert ha a korona mint egyenjogú törvényhozói faktor megvonja bizalmát egy kormánytól, félre kell annak állania a közügyek vezetésétől, bár ha meg van is a képviselőházban a

régi többsége. A koronától függ azután, hogy bizalmával a miniszterek személyén kívül a kérdésben foglaltató javaslatoktól, sőt a többség elvi programjától is megvonja-e jóváhagyását, mi ezen esethez képest nemcsak a kormány-, hanem pártválságot is vonhat maga után.

A főrendiháznak szavazata után tehát az élire állított helyzetben a döntés feladata első sorban a koronát illette, s Wekerle nem is cselekedhetett másképen, mint a hogyan tette, hogy t. i. haladéktalanul fölvetette a bizalmi kérdést a korona előtt, s az általa célbavett akcióhoz kikérte a korona jóváhagyását.

A miniszterelnöknek tegnapi kijelentései hivatalos formában értesítették az egész országot azon örömdetes körülményről, hogy a király mint ezelőtt, úgy a főrendek többségének határozata után is fentartja az egyházpolitika reformjavaslatokhoz, első sorban a kötelező polgári házasság javaslatához eredetileg adott jóváhagyását, és változatlan bizalommal viseltetik továbbra is azon kormány iránt, mely uem csak rátermettségének, hanem kifogástalan hazafisága és szabadelvűsége mellett izgalmas napok súlyos viszonyai között törhetlen loyálisának is fényes jelét adta, sőt ápolta és érvényben tartotta azt a közérület háborgó hullámai fölött is a magyar nemzet hagyományos hűségéhez méltó módon.

Ezt azért tartjuk szükségesnek érinteni, mert az ultramontán ellenzéki sajtó hazug agyarkodásában nem győzi elég hangosan és gyakran ismételni, hogy a király a jelenlegi kormányt csak kellenül türi, s egyedül a fentorgó viszonyok kényszerének engedve bizza rá az ország kormányzását.

Wekerle Sándor Bécsből a felség jól megérdemelt, változatlan bizalmának biztosítékával tért vissza, s bár mint igyekezzenek is e tény súlyát az ultramontán táborban kicsinyíteni, a miniszterelnök határozott és önérzetes nyilatkozatai tanuságot tesznek róla. Határozottan kijelentette a miniszterelnök, hogy a halasztást ellenzi, s hogy *csakis e javaslatoknak elfogadása, ez elveknek diadalra jutása az egyedüli alkotmányos eszköz, a mely a közvéleményt maradandóan meg fogja nyugtatni*, sőt a két ház közötti ellentétek kiegyenlítését is csupán ezen javaslatok változatlan fentartása által véli elérhetőnek; minden változtatást, megalkuvást meddő kísérletnek, félrendsabálynak tart, melyek a kérdést csak elodáznak, hogy aztán veszélyesen álljon ismét elő.

Legfontosabbak és az egész helyzet képét világosan föltárók voltak azon szavai, melyeket a főrendiházhhoz vissza utalt javaslatoknak ottan leendő keresztülvitelére nézve mondott.

Reánk, mint kormányférfiakra — ugymond Wekerle — egyuttal az a kötelesség is hárul, hogy ezen javaslat keresztülvitelének *garanciáit keressük*, mert mi nem engedhetjük meg, hogy Magyarország képviselőházának oly nagy többséggel hozott határozata a kormánynak olyan határozott állásfoglalása, programunknak egy ilyen sarkalatos pontja meddő kísérletek színvonalára súlyosztassék. És ha ajánlatunkra, a mint ezt bizton hiszem a képviselőház újra el fogja fogadni ezt a javaslatot, *akkor fogunk azon alkotmányos kötelesség előtt állani, hogy azokat a módokat, azokat a garanciákat keressük, azokat az alkotmányos eszközöket vegyük igénybe és azokra nézve, még mielőtt a fő-*

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Az utolsó erdélyi kormányzó.

— Bogye Juon története. —

I.

Rég volt. Abban az időben, amelyre a magyar nemzet rávetette feledés fátyolát.

Hanem a fátyol ritkás csalán szövetén olykor-olykor mégis áttetszik egy darabka mult, vagy csak egy jelenet.

Ez a darabka mult is, amit most lerajzolk, ugy csillog elő a sötét háttérből, mint valami tavaszi párázatban ringó kép, amelynek már van valamennyire mosolygós ábrázata is.

Kevesen fognak rá emlékezni, pedig a végjeleneke nagyfotosságu történelmi esemény: Erdély utolsó kormányzójának nem mindennapi halála.

Ha Reinér Bertalan élne: ő tudna ebből a esetből tüneményes, szép dolgot csinálni. En csak leirom magát az esetet, ugy, ahogy egy erdélyi urtól elbeszélni hallottam. Mindössze egy kis köntöst adok rája.

II.

Schwarzenberg Károly herceg, a Bach-korszakban Erdély kormányzói székén ült.

Olyan családban nevedett, hogy el sem tudta másként gondolni a világ sorját, mint ahogy annak mennie kell, a császár akaratja szerint.

A magyar szabadságharcai küzdelmek örökké érthetetlen rejtély maradtak előtte.

Az erős, magas termetű, fekete bajszu, villogó szemű főúr katoná volt testtel lélekkel. Hű a császárhoz minden ízében és gavallér tetőtől-talpig.

Bár nem értette, de tisztelte a magyarság mély fájdalmát, amelynek a nagy csőndesség volt a legméltóbb kifejezése.

Kedélyének frissessége azonban ellene volt a komorságnak. Szeretett volna vigabb arczokat látni és sokat adott volna egy szívbőljövő kacajért.

De nem láthatott örvendező arczot, mosolygó szempárt.

A „Beamer” és „Beziker” urak fölött, akik pedig félelmetes, nagy hatalmasság voltak akkortájt, — egyszerűen tekintett.

— Nem urinép.

Ez volt a szava rájuk és nem is igen állott velük szóba. Annál inkább szívesen látta maga mellett az erdélyi urakat, akik pedig értetőleg huzódtak tőle.

Aki azonban megismerte finom lelkét, de-

rült, szinte habzó kedélyét és előzékeny szíveségét, — megszerette.

Földváry Ferencz, a küküllő-megyei régi híres alispán, aki szintén nem vállalt hivatalt, egyszer — ami ugy Földváry, mint Schwarzenberg hercegre jellemző, — fényes társaságban így nyilatkozott:

— De fene büszke ember ez a dicőszentmártoni Bezirks Vorsteher.

Mások bizony vasat vertek volna az olyan emberfiára, aki a császár előkelő tisztjéről, éppen a Bach hatalom delelő idején, így mert volna nyilatkozni.

Schwarzenberg herceg azonban mosolygva jegyezte meg:

— Pedig hogy meglöttyög a lovon.

III.

Hát itt most az olvasóra bizom a hunyadmegyei erdőségekre reáboruló ősznek az elképzelését: a levélhullást, a zörgő harasztok szaporodását, a bucsuzó madárhad feleselését a bikanyálás levegőben, a fakult megsugorodó lombok fölött az őszi napsugár bágyadó reszketését, az erdők mélyének örökös zugását, szelkavargást, vadak iradozását s néha néha egy-egy elsült fegyvernek messze elható, visszhangot támasztó dörejét.

rendház újból határoz ezen kérdésben, a korona előleges jóváhagyását kikérjük a melyek alkalmasak a két ház közötti ellentétek kiegyenlítésére, elsimitására és ezen javaslatunk, ezen elveknek diadalra jutására.

A magyar kormányelnök utóbbi határozott és világos kijelentéséből merítik az ultramontanok utolsó sovány vigaszukat, hogy t. i. a Felső eddig csak a javaslatoknak újabb visszautalásába egyezett bele, de nem ígerte egyszersmind állásfoglalását azok mellett a főrendeknél. Nos, ha nekik elég vigaszuk az, hogy a király nem ígerte határozott állásfoglalását, nekünk viszont elég megnyugvásunk hogy *kilátásba helyezte* azt akkora, ha a képviselőház határozata a főrendházat újabb döntés elé állítja, nekünk elég garancia Wekerle Sándor miniszterelnök határozott ígérete, hogy a főrendek újabb döntése előtt a *siker garanciáit megszerzi a javaslat számára.*

BELFÖLD.

Starcevicsekről.

A horváth képviselők tegnap Zágrábban konferenciát tartottak, melynek tárgyát a magyar képviselőház elnökének meghívása képezte. A Starcevicse-párt megbízottja kijelentette, hogy a szöveg nem fogadja el a meghívást, mivel a Magyarország és horvátország közt fennálló viszony a meghívás elfogadását lehetetlenné teszi. A szerb párt képviselője, Jovanovics azért nem fogadja el a meghívást, mivel csak a horvátokat hívták meg és nem a szerbeket is külön. Czernkovic kijelenti, hogy az ellenzéknek igenis érdekében volna a meghívás elfogadása, mivel alkalma nyílik eszméi mellett propagandát csinálni. Az ellenzék azonban megmarad visszautasító álláspontja mellett és a konferenciáról eltávozott, mire a nemzeti párt tagjai megbeszéltek a kirándulás módozatait.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, május 16.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Perczel Dezső, Molnár, Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi, Fejérváry Géza, Szilágyi Dezső igazságügymini-

ster, Tisza Lajos gróf. Josipovich, Bethlen András miniszterek.

Elnök bejelenti, hogy Probstner Arthur képviselő meghalt.

A ház jegyzőkönyvileg ad kifejezést részvétének és elrendelte az új választást.

Elnök bejelenti Vay Miklós báró koronaőr és főrendházi elnök halálát.

A ház jegyzőkönyvileg adott kifejezést részvétének, részvét iratot intéz a családhoz. (Helyeslés.)

Elnök bejelenti a főrendház izenetét, miszerint a polgári házasságról szóló javaslatot nem fogadta el. (Éljenzés a nemzeti pártban. Ez éljenzés alatt lépett a terembe Szilágyi Dezső. Altalános derűtség.)

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány változatlanul fenntartja a főrendház elutasító határozata daczára. (Zajos, hosszas éljenzés. Zaj a nemzeti pártban.)

Indítványozza tehát, hogy minden bizottsági tárgyalás nélkül a ház tüzze napirendre holnapra a javaslatot. (Zajos, hosszas helyeslés.)

A ház egyhangulag elfogadta az indítványt.

Elnök javasolja, hogy az anyakönyvekről szóló javaslatot ma ne vegyék tárgyalás alá, nehogy a holnapi vita folytán megszakittassék. (Helyeslés.)

A hírlap vásárlás.

Elnök jelenti, hogy a házszabályokra való hivatkozással napirend előtt való felszólalás jelentetett be nála.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt egy tagja szóba hozza a „Magyarország“ tegnapi leleplezését és azt a lap vásárlást, melyben megvétellett a „Pesti Napló“ is, mely az egyházpolitikai kérdésekben a legradikálisabb.

Komjáthy Béla: Furcsa radikálizmus!

Bartha Miklós: Mondjuk: ultramontanizmus!

Andreánszky Gábor báró valamit Komjáthy felé kiált.

Komjáthy Béla: Akinek velem baja van, beszéljen érthetően! Jöjjön ki és ott nyelveljen! (Derűtség.)

A felszólaló kijelenti, hogy a radikálizmust az oppozícióra értette. Denique, ez a lap megvétellett és megpróbáltak több lapot is vásárolni. Mivel a megvásárlás olyan ember részéről, aki fizleti vállalkozás révén öszszeköttetésben van a kormánnyal, ez gyanúra ad okot. Ezzel kapcsolatban a megvásárolt lapok frontot változtattak. E mellett az utca is olyan tüneteket mutat, hogy szintén aggodalomra van ok, mert a Schwarzcok, Leitessdorfferek, Weiszok, stb, még a mágnások nejeit és leányait is lebecsülgolja. (Felkiáltás jobb felől: Talán ezzel is minket vádol?! Nem; tudom, hogy az Abbazia kávé-

házból intézték. Egyébként visszatérve a leleplezésre, konstataja, hogy itt a kormányt vádolják, mint az ellenzéki lapok megvásárlóját. A politikai morál szempontjából tudnia kell a közvéleménynek, hogy miben áll a dolog? Ha ez való, honnan veszi a kormány erre a pénzt? Annál súlyosabb a gyanu, mert a vásárlásokat olyan építkezési vállalkozó eszközölte, akik más téren kárpótolhatják magukat bőven a kormánynak tett szolgálatokért. A „Magyarország“ egy okmányt is közöl, a mely szerint az adás-vevést közvetítő fél 25 ezer frt kára megtérítését kéri a kormány egy tagjától. Célja az, hogy a kormány tisztazza magát és ezért ránézze mindegy, akár irták, akár nem irták ezt az okmányt, (Nagy derűtség jobb felől.) tessék kideríteni itt a ház előtt, hogy a kormány ellen felhozott vádak mennyiben állnak? (Helyeslés a szélsőbalon.)

Hieronymi Károly belügyminiszter mindekelőtt kijelenti, hogy ilyen beadványt nem kapott és még csak szóval se terjesztettek előre ehhez hasonló kérést. (Helyeslés jobb felől.) Kijelenti, hogy még csak abban a helyzetben sem volt, hogy a szóban forgó kárpótlást megadhassa. (Helyeslés.) Kijelenti továbbá, hogy az említett Vészi és Brandenburg urakat egyáltalán nem fogadja. (Zajos helyeslés.) Egyébként arról értesült, hogy hallotta, miszerint „Millennium“ név alatt részvénytársaság készül, mely az egyházpolitika mellett akar állást foglalni. Azonban soha befolyással nem volt erre a kérdésre és nem tanácskozott senkivel, de még csak ez é r t ebben az irányban semmi nemü kedvezményt még csak kilátásba sem helyezett és soha egy fillért nem adott. (Helyeslés jobb felől.) Azt persze örömmel hallotta, hogy az egyházpolitika érdekében lapok alakulnak, de hát ennek örvendeni örvendhetnek az alvidékiek is az ő javukra szolgáló vállalatok létesítésével szemben. (Helyeslés.) Még egyszer azonban abszolúte semmi befolyása nem volt és minden vádat visszautasít. (Zajos helyeslés jobb felől.)

Holló Lajos kijelenti, hogy ő besugásoknak nem adott hitelt és nem is irt arról semmit, hogy ezekre a lap vásárlásokra a kormány befolyással van. Utóbb azonban megbízható okmányt s ezek alapján írta tegnapi cikket. Ő a „Kosmos“-nál nyomtatja lapját, tehát szerződést kötött avval. Az intézet igazgatója véletlenül a szőlőnek járó szerződés helyett azt az okmányt adta át szőlőnek, melyet ő lapjában közölt. Ezt az okmányt ugyanez a dr. Rusznyák jogtanácsos irt, aki a Magyarország eladása iránt kérdést intézett szőlőhöz. Ez bizonyíték és ezt meg kell czáfolni. Tehát arról van szó, hogy derítessék ki: való-e, hogy a kormány egy tagjának tudtával történtek mindezek a dolgok? Ő nem állította, hogy a kormánynak része van a vásárlásokban, de állítja, hogy van egy okmány (Zajos derűtség: Okmány? Hisz nincs aláírva sem!) és ezért tisztázni kell, hogy mi való az okmány tartalmából. (Felkiáltások: Miféle okmány? Derűtség.)

Ez nem maradhat annyiban, ezt tisztázni kell.

Fegyverdőrej bizony csak ritkán hangzott föl akkortájt a dus vadállományu területeken.

Magyar nemes ember átalotta „p a k s z u s t“ váltani a n é m e t t ő l.

Csak is akkor adta erre a fejét, ha már muszáj volt a kerítésig elkullogó farkasok, a baromfi-udvarára beszemtelenkedő róka miatt, meg az erdei majorság méhes ajtajáig elczammogó medvék miatt. Történt, hogy egy kolozsvári uritársaságban Schvarzenberg herceg fölvetette a kérdést.

— Ki legyen voltaképp az a Bagye Juon, akit nagy félelemmel, ijedt szóval emlegetnek mindenfelé? Hát lehet itt az én tartományomban kivülem más hatalmasság?

— Az a Bagye Juon senki más, mint egy medve.

A hercegnak azután elmondották a következőket.

Hunyadmegyében a Retyezátalatt, a mely a legmagasabb csucs a Zsitvölgy táján s ott ormólik ki, ahol az ut belefut a petrosényi kőszémbányákba, — tanyázik egy borzalmas nagy vörös-barna medve.

Nem ismeri a barlangját senki. Meg se meri közelíteni teremtet lélek. Félelmes mindenki előtt.

Szokatlan nagyra nőtt. Ereje meseszerű.

Gyorsan, váratlanul jelenik meg. Évek óta az a gonosz szokása van, hogy lesből ráugrik a legfejlettebb ökorre is. Atöleli két lábával az ökröt a marján keresztül, úgy hogy a körmei mélyen belevágódnak a nagy állat szügyébe. Akkor aztán beleharap ez a fruginora az ökör nyakába s ettől a pillanattól fogva el nem bocsátja. Az ökör szaladna, rázza villás szarvu fejét, bög, neki-neki iramodik: de a medve csügg rajta, szoritja vad erővel és úgy topog mellette, hogy szinte megrendül bele a föld.

Paraszt puskásoknál az a babona-hit él, hogy a retyezati nagy medve, akit elneveztek Bagye Juonnak (János bátya) sérthetetlen. Valami boszorkánylakik benne. Ok nélkül való dolog rálőni, mert a lábával elkapkoddja a golyót. S aki rálő a Bagye Juonra: arra rászakad a szerencsétlenség csüstől elpusztul menthetetlenül.

— Mese! — mondta a herceg.

— Hát persze, mese, — bizonykodtak az urak. Csakhogy igen különös dolog van ebben a mesében. A Bagye Juon tényleg évek óta tartja rettegésben a Retyezát vidékét. Es nins aki átlője, vagy megforgassa benne a vadász-kését. A legbiztosabban lövő puskások kapták

már fegyvercső elé. Es a dolog úgy fordult, hogy a medve az első ballábával kapkodott és sértetlen maradt. A biztosan lövő vadász pedig mind elpusztult egymás után. Kit a medve tépett szét, ki futtában lezuhant a meredélyről, kit valami más nyavalya ért utól: de aki rálőtt a Bagye Juonra, az nem talált egy se és elpusztult mind hamarosan.

— Mese!

— Hát mese, mese. Nincs boszorkányság a világon. De immár mégse akad ember a hires medvevadászok közt, aki föl merné keresni a Bagye Juont.

— Nohát, majd én.

A herceget jóakarattalag figyelmeztették, hogy nem jó szerepet vállalni ilyen veszedelmes mysztikus dologban.

— Eh! — válaszolta a herceg — orosz lánokra vadászom és egy medvétől tartok?

Kiadta a rendeletet a hajtóvadászatra:

— Föl kell zaklatni azt a medvét. Ha kell 5000 hajtóval. En magam teritem le.

KEMECHBY JENŐ.

(Vége következik.)

Egy hang balfelől: Tessék esküdtszék elé vinni!

Wekerle Sándor; Oda is visszük! (Zajos tetszés.)

Holló Lajos az egyszerű tagadással szemben kijelenti, hogy fönntartja vádját. (Helyeslés balfelől.)

Hieronimi Károly belügyminiszter kijelenti, hogy ő az említett jogtanácsost soha sem látta és kijelenti, hogy neki ebben semmi része sem volt. Kéri ezt tudomásul venni. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Bolgár Ferencz konstatálja, hogy nála is járt egy uri ember, aki kijelentette, hogy óhajtaná megvenni a szerkesztése alatt álló lapot és bevallotta, azzal a czélzattal, hogy a kormány egyházpolitikáját pártolja. Természetesen ő sem ment bele az akcióba. (Helyeslés balfelől.)

Böthy Akos a belügyminiszter felvilágosításával nincs megelégedve. Az a kísérlet, melylyel a kormányt vádolják, páratlanul álló és olyan demoralizáló, hogy az teljes megtorlást érdemel. Legjobb volna a parlamenti vizsgáló bizottság. De azt úgy se fogadják el. Tehát a kormány kötelessége, hogy a bíróságnál keresse a maga igazát. (Helyeslés balfelől.)

Abrányi Kornél elmondja a „Pesti Napló“ eladásának történetét s kijelenti, hogy a Napló vevői vele politikáról nem tárgyaltak.

Horváth Gyula azt, ha valaki saját elveinek propagálására mások anyagi támogatását igénybe veszi, az nem tisztességtelen dolog, mert saját elveit szolgálja továbbra is, és az a tisztességtelen eljárás, ha valaki elveit bocsátja áruba. (Helyeslés.) Nincs ebben a házban egyetlen tisztességes ember se. (Zajos derűtség) aki a fennforgó kérdés tisztázását ne óhajtaná a bíróság előtt. Ezt akarta elmondani. (Helyeslés.)

Rohonczy Gedeon e kérdést, mert szóló gentleman szempontokat hangoztatott, gentleman szempontból tekinti és kérdi, hogy miféle eljárás az, hogy valaki egy koncepciót kapa kezébe véletlenül, abból tőkét faragni és azt a koncepciót okmány gyanánt rektifikálni? A Holló-lapját ő is támogatja, mert tudva sem korrigált téves közleményeit. (Helyeslés.) Ha a belügyminiszter kijelenti, hogy a vád alap-talan, tehát mi kétségnak van még helye? Indítványozza a napirendre térést. (Élénk helyeslés.)

Holló Lajos kijelenti, hogy ő a közélet érdekében állt elő az okmányokkal. A mi a lapja ellen más szempontból fölhozottak, azokra tessék az esküdtszék előtt reflektálni.

Wekerle Sándor miniszterelnök nem szól a szóban forgó ujság privát dolgáról, ahhoz nincs köze, de szól az elhangzott vádról. Sajnos, utóbbi időben fordultak elő lapelodások. Őt magát sokszor felszólították lapok vásárlására, de nem csakhogy maga nem bocsátkozott volna afféle dolgokba, de még csak azt sem tette meg, amikor pedig joga lett volna s amire jogát fenn is tartja, hogy politikai barátait serkentette volna, vagy engedélyt adott volna az ajánlkozóknak, hogy nevében politikai barátait szólítsa fel hasonló dolgokra. (Zajos általános helyeslés.) Es tegyen fel az ellenkező annyi józanságot szőlőről, hogy nem fog bukó félben levő ujságokat azért, hogy azon a pénzen aztán ellene jó lapot csináljanak! (Derűtség és általános helyeslés.) Egyébiránt reflektál arra is, amin itt felhoztak, hogy az állami építkezésekkel esetleg honorálhatták volna a fáradozókat. A királyi várlaknál két alkalommal ez előtt 3-4 évvel adtak ki munkát vállalkozóknak. Akkor, ez előtt 3-4 évvel tehát csak nem akarták a „Pesti Napló“ és „Szabad Szó“ megvételét honorálni, annál kevésbé mert, azokra szóló még csak befolyással sem lehetett a munkálatok kiadására. Alatta egyetlen egyszer adtak ki munkálatot. De hogyan? Nyilvános tárgyalás révén s ott a Holzpach czég lett a győztes mert a legkevesebbet vállalkozott. (Zajos helyeslés és tetszés.)

Végül kijelenti, hogy egyébként a kérdés jogi szempontjait a bíróság bírálatára bocsátja, de nem az itt elhangzott tanácsokra, hanem saját iniciatívájára, melyet már az ülés előtt hangoztatott. (Zajos, általános helyeslés.)

Egyet még konstatál. Konstatálja, hogy szomorú tünet, ha ilyen gyanuk alapján itt megtámadnak és megrágalmaznak. Ilyen névtelen följelentésekre a tvszék tanácsa indított eljárást és ítél, de nem indít eljárást a mai

kor. Ha most védekezett, ebből ne merítsen senki jövőre a gyanúsításra alapot. (Helyeslés és tetszés.) Hogy szóló nem teljesíti a korrupció, mert hát ellenkezőleg eljárása addig az ellenkezőt bizonyítja. Ha majd ott hagyja helyét, alkalmá lesz arról annak meggyőződni, a ki utána jön. (Általános helyeslés.) Es ne is itt a kormány padjain keressék a korrupciót, hanem keressék azok között, a kik az elvek harcában az elveket kompromittálják. (Perczekig tartó taps és éljenzés.)

Onody Géza az ügyet a házban befejezetnek nem tekinti:

Ugron Gábor is azt tartja, hogy a kérdés nincs befejezve. Bizonyítás helyett Wekerle szólóként vádolta korrupcióval. Neki meggyőződése, hogy a kormány korrumpál minden rendelkezésre álló eszközzel. Várja a bíróság ítéletét, mindamellett fenntartja maga részére a jogot, hogy annak idején ebben a kérdésben megtegye a szükséges lépéseket.

Ivánka Oszkár szerint Holló a szóban forgó leleplezéssel kötelességet teljesített. Ő is azt találja, hogy nagyon is közérdekű kideríteni: honnan kerül a pénz a hasonló vállalkozásokhoz?

Budapest, május 16. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.) Szilágyi kijelenti, ha ma indokolás nélkül a parlamenti bizottság kiküldéséről beszélnek, joggal mondhatja hogy botrány hajhászat az egész ügy. A kormány egyébként leghelyesebb uton van. A bizottság előtt fogja tisztázni ügyét.

Kijelenti, hogy Wekerle nem vádolta az ellenzéket korrupcióval, de korrupciónak nevezte a korrupció üres vádjának indokolatlan használatát.

Wekerle beszéde felolvasásával igazolja, hogy az ellenzéket nem vádolta korrupcióval.

Apponyi szintén a parlamenti bizottság kiküldését tartja szükségesnek.

Szilágyi kimutatja, hogy helytelen a parlamenti bizottság sürgetése, mert mint ilyen nem lévén bírói hatalma, nem idézhet, eskü terhe alatt nem vallathat senkit, tehát az eredmény nem megbízható.

Polonyi: hát a választásokban miért van a bizottságnak bírói hatalma.

Szilágyi mert arra a törvény külön felhatalmazást ad. (Zajos derűtség.) A ház aztán napirendre tért a kérdés fölött.

Vay báró utódja.

— Kombinációk. —

A főrendiház elnöksége és a koronaöri méltóság betöltése — amint értesülünk — nem fog egyhamar megtörténni. A jobblétre szenderült Vay Miklós báró helyének sürgős betöltését egyelőre sem politikai, sem más tekintetek nem kívánják.

A főrendiház elnökének kinevezése az 1885. t.-cz. 15. szakasza szerint épen úgy, mint a két alelnöké, mindig az országgyűlés tartamára, a miniszterelnök felelősségére történik. Az elnöki szék jelöltje minden esetre Cák Albin gróf vallás és közoktatási miniszter, aki egyébként, mivel nem képviselő, mint a főrendiház tagja ugyanott szavazati joggal bír. Kinevezése tehát a szavazatok számárányát nem érintené. Viszont a főrendiház elnöki székét Szilávi József alelnök és koronaör közmegelegedésre tölti be, nincs tehát ok arra, hogy az elnök kinevezése azonnal elővételék.

A koronaöri méltóság betöltését régi törvények szabályozták, a melyek még ma is érvényben vannak. Hogy két koronaör legyen, már az 1500. XXIII. t. cz. rendbeli s választásukat az 1608. k. e. IV. t. c. szabályozza. Az 1646. k. u. II. t. c. szerint már gyakorlatban van, hogy az egyik korona

ör protestáns legyen, a mi azóta szakadatlanul így is volt. A választás a két ház együttes ülésében (mindkét elnök elnöklése alatt) megy végbe, a király által kijelölt négy jelölt közül. Korona-ör gyanánt — mint már irtuk — az elhunyt Vay Miklós b. helyére, a ki helyét hitvallásu protestáns volt, voltaképen ágostai hitvallásu jelölt van soron. A mint halljuk Podmaniczky Frigyes b., Budapest belvárosi kerületének képviselője s a szabadelvű párt elnöke az illetékes körök jelöltje; egyelőre azonban ez a kinevezés, illetőleg választás sem bir sürgős jelleggel, mivel ez a nélkül is elég nyugtalan politikai helyzetet a két ház együttes ülésével s ezeufelül egy új belvárosi képviselő-választással kombinálná.

Egyik lap hire szerint Tisza Kálmán is a komolyabb jelöltek közé tartozik. Radó Kálmán vasmegyei főispán és Szontag Pál belső titkos tanácsosok is szóban vannak.

IDÓJÁRÁS.

Légnomás: reggel 7 órakor 760.9 milliméter. délután 2 órakor 760.3 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 16.1. délután 2 órakor C° + 16.3. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 2. délután 2 órakor DN. 6. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult, zivataros. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Szakadás az ellenzékben.

Budapest, május 16.

A függetlenségi és 48-as pártkört ismét szakadás fenyegeti.

Ugy látszik a mai ülésen voltak utóljára együtt, holnap, holnapután a tagoknak alig két harmadát számíthatja már a pártkör azokhoz, akik kötelessége tartoznak. Az egyházpolitikai ellenzéki tagok ma már nyíltan kimondták, hogy részükről az állapot a pártkörben tarthatatlan, ők a pártkör kormánytámogató tagjaival együtt tovább nem működnek, de nem is működhetnek, ha a közjogi ellenzék zászlóját, elveit diffamálni nem akarják.

Az állami anyakönyvekre vonatkozó javaslat felett erős vita támadt, a melynek komoly következményei lesznek a párt egységére.

A pártnak tekintélyes, körülbelül huszonöt-harmincz tagból álló része sehogy sem akarja akceptálni az egyházpolitikai javaslatokon végigvonuló kinevezési, vagy állami megbízási elvet, mert a párt az autonóm választási elv alapján áll s közjogilag derogál az ő felfogásuknak, ha ezt az elvet részletekben engedik konfiskálni az állam javára.

Az elégedetlenek legnagyobb része Ugron Gábornak a múlt ősszel a pártkörbe beolvadt pártjából, a volt 48-as pártból való, de csatlakozik ezekhez az anyapárt több régi tagja is.

Ez a csoport ma este tanácskozott, s elhatározta, hogy Ugron Gábor vezetése alatt kilép a pártkörből és új közjogi ellenzéki pártot alakít.

Este tíz órakor közös vacsorán voltak a Vadászúrtban, itt tanácskoztak a tennivalóról. Végleges megállapodásra azonban még nem jutottak.

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorologiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 17. —

Változó felhőzet. — Meleg. — Zivatarok.

„Óriási korrupció.”

— A „Magyarország“ leleplezése. —

Az aradi hírlapelárusító helyeken (s valószínűleg az országban mindenütt) tegnap ez a reklám vonta magára a közfigyelmet.

Óriási politikai leleplezést közöl mai számában a „Magyarország.“ Egyes szám ára... stb.

A lap kelt. Ugyan ki ne szeretné, ki ne keresné manap a botrányt? S mikor rájöttek,

hogy tulajdonképen melyik hasábján a lapnak kell hát keresni a kilátásba helyezett nagyszerű leleplezést, ez volt a czikk elolvasása után az általános vélemény:

— Nem óriási politikai leleplezés ez, hanem — óriási ostobaság...

De nézzük közelebbről a dolgot.

A „Magyarország” a fönti czim alatt leleplezéssel áll elő, melylyel azt akarja kimutatni, hogy a kormány egyik tagja az „Egyesült Hirlapkiadó Vállalat” mögé bujva, megvette a „Pesti Naplót”, továbbá a „Szabad Szó” ozimú lapra és más ellenzéki lapra is alkudozott a végből, hogy a közönség előtt a megvett lapok ellenzéki czimét föntartva, voltaképen a kormány érdekeit szolgálják és ekként a kormány hatalmát s főnmaradását a „közönség megcsalásával és félrevezetésével” előmozdítják.

Az így működő szövetkezet be is számolt a „kormány” illető tagjának s az illetők követelték a kormánytól a jutalmat eljárásukért.

Az egyik megbízott a szenvedett kár megtérítése czimén 25,000 frtot kért a kormánytól, ami csak kisebb jutalom lett volna, mivel a „Magyarország” szerint — a királyi várpalota építését „véletlenül” ugyanaz a szövetkezet kapta meg, amely az ellenzéki lapok összevásárlásában eljárás és a kormányval tárgyalásokat folytatott.

A „Magyarország” nevet nem emlit, de mégis vádjai igazolása végett a 25,000 frtos kártérítésre vonatkozó levelet, szintén név nélkül közzé teszi.

A „Nemzet” a „Magyarország” czimű krypto-ultramontán újság leleplezéseire ezeket jelenti ki:

Valótlán, hogy a mondott czikk keretében reprodukált, avagy ilyenmü, avagy ehhez hasonló beadvány, avagy egyáltalán a „Pesti Napló”-ra vagy a „Szabad Szó”-ra vonatkozó beadvány, levél, vagy ehhez hasonló bármelyikéhez intézetett volna.

Valótlán, hogy a „Pesti Napló”-t a „Szabad Szó”-t a kormány megvette volna.

Rosszakaratu hazugság, hogy a kormány részéről ily czélra állami, kormányzati kezelés alatt álló, avagy közpénzekből bárminekü összeg adatott, ígértetett, avagy bárkinem pénz, pénzérték vagy bárminekü előny kilátásba helyezett volna;

Valótlán és merőben légből kapott inszinuáció, hogy a „Pesti Napló”, „Szabad Szó” vagy bármely más lap tulajdonjogának megszerzése, avagy ezeknek és más lapoknak irányítása a várkerti, vagy királyi várpalotái építkezésekkel akár közvetlenül akár közvetve összeköttetésbe hozható volna.

Csakis tendenciózus rosszakarat, a mely a hirlapi vállalkozás, a kormány és várkerti vagy várlaki építkezések között összefüggést keres.

Egyébként a „Magyarország” ráfogásainak valótlanságát hiteles alakban be fogjuk igazolni a királyi várak építésére kiküldött bizottság ide vonatkozó jegyzőkönyveinek közlésével, a melyek a fővárosi közmunkák tanácsának hivatalos helyiségében őriztetnek.

A „Pesti Napló” előre bocsátván azon értesítést, hogy a 48-as párt a kérdést a parlament elé szándékozik vinni, következőkben végzi a mondókáját: Mi a magunk részéről mindezekhez csak annyit jegyzünk meg, hogy egyelőre, minthogy az ügy a parlament elé kerül, tartózkodunk a dolog érdeméhez való hozzászólástól, mivel a közvélemény ítéletét semmi irányban befolyásolni nem akarjuk. A mi ügyünknek csak javára szolgálhat, hogy a legszelebbe nyilvánosság elé viszik s így további fejlődését preokkupálni vagy annak útját állani nem lehet, sem érdekünk, sem szándékunk. Fentartjuk magunknak természetesen azt a jogot, hogy a dolog tisztázása után véleményünket és ítéletünket a „Magyarország” eljárásáról teljes nyíltsággal megmondjuk.

HIREK.

Május 17. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Pask. — Protestáns naptár: Pask. — Görög-keleti naptár (május 5.): Iréne. — A nap két 4 óra 9 perceskor, nyugatnak 7 óra 12 perceskor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemenet: díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola. földszint.

Május 26. Az aradmegyei községi és körjegyzők együletének vándorgyűlése M.-Radnán.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
<i>Budapest felé indul:</i>		<i>Budapest felől érkezik:</i>	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad d. e.	11.30	Nagyvárad este	8.42
Gyorsvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	3.55
Személyvonat este	9.45	Gyorsvonat este	6.55
<i>Erdély felé:</i>		<i>Erdély felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	7.—
Soborsin d. u.	2.30	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
<i>Temesvár felé:</i>		<i>Temesvár felől:</i>	
Vegyesvonat reggel	6.25	Személyvonat d. e.	9.44
Vegyesvonat d. e.	11.35	Vegyesvonat d. u.	3.44
Személyvonat d. u.	5.58	Vegyesvonat este	10.55
<i>Szeged felé:</i>		<i>Szeged felől:</i>	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyesvonat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>		<i>Gurahoncz felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	5.23	Személyvonat este	6.50
Vegyesvonat d. u.	12.30	Vegyesvonat d. e.	11.43

— A hivatalos lapból. A király Kruplanicz Kálmán királyi tanácsost és Esztergom vármegye alispánját ezen vármegye főispánjává — Ottlik Iván osztálytanácsosi czimrel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt pedig valószínűleg még többször fog ismétlődni a tegnapi déli vihar.

— Solymossy László — báró. A „Pesti Hirlap” tegnapi számában olvassuk az alábbi érdekes politikai hírt: A garanciáról, melyeket a kormány a főrendiház szavazatának biztosítására kapni fog a koronától, azt rebesgetik a politikai körökben, hogy azok egyelőre inkább meggyőzésre, mint a legyőzésre lesznek alkalmasok, t. i. meggyőzik a főrendeket ama kortes fogásnak szánt hiresztelések valótlanságáról, mintha a korona valódi akaratára a javaslat bukása lenne, azzal, hogy három élethossziglan tartó főrendi tag, a ki az év végeig volna kinevezhető, azonnal kineveztetik s még a pair-schubbal is jön egy kis előfizelő három kinevezett báróval; ezek hírszerint Solymossy László aradmegyei orsz. képviselő és Vigyázó Sándor lennének. A harmadikra nézve még nincs döntés. E hat szavazat természetesen nem képes ellensúlyozni a 21 szónyi többséget, de úgy reménylik, hogy maga a kinevezés ténye elegendő lesz arra, hogy a király intencziói után induló főnemesség nagy része a szavazástól tartózkodjék. A kinevezendő három főrendi tag közt lesz, ha a kormány propeziói tényleg elfogadtatnak, a mi csak a képviselőház újbóli határozata után történhetik, Ciotta János és Emich Gusztáv.

— Aradváros központi választmánya tegnapi délután Salacz Gyula polgármester elnöke alatt ülést tartott, melyen Salacz Gyula elnöke, vagy a főjegyző Institoris Kálmán helyettes elnöke alatt a központi választmányból megválasztott albizottságba kiküldettek Sallay Béla dr. és Tardjányi Vilmos. Ezen albizottság fogja felülvizsgálni az országgyűlési képviselőválasztásra jogosult polgárok névsorát azon adatok nyomán, melyeket a városi adóhivatal az adóösszegek lefizetése alapján az albizottságnak bemutatott.

— Jégeső és felhőszakadás. Két hónapi szárazság után végre megnyitk a felhők csatornái, hanem elmondhatjuk azt a régi közmondást: adtál uram esőt, de nincs köszönet benne. Ugy látszik az idén jégesős tavaszunk és nyarunk lesz, mert mindenünne jégeső pusztításról értesítenek bennünket. Így folyó hó 14-én óriási, pusztító jégeső verte el egy év fáradtságos munkáját sok paulisi szőlőgazdának. Egy órákor kezdődött a jég-

eső, mely egy és egy fél óra alatt galambtojás nagyságu jégszemeivel tönkre verte a Károssy, Nyáry, Matin gló, Bándy Zolomy-féle szőlőket. — Arasznyi magasságban állott a jég a földön a jégvihar elvonulta után és még másnap délig is ott feküdt a talajon, ami nem tudott elolvadni, amit a folyó hó 14-ki jég meghagyott, azt tönkre tette a folyó hó 15-iki felhőszakadás, mely lemosta a földet a hegyekről, eltemetve a tőküket. E napon a Nachtnébel, Gál Lajos, Andrenyi-féle szőlők szenvedtek kárt. Oly nagy volt a vihar, hogy a Millig József kolnája udvarán álló nagy diófát tövestől csavarta ki és az országút közepére vetette ki. A fákról levert gyümölcs sűrűn, mint a szemét, borította a földet. Az egész paulisi jég és esővihar egy vonalban húzódott át Paulison. Kládovától indult ki és Hidegkut felé vonult. Gájban szintén nagy jégverés volt tegnap, mely a Neumann gyártól az Ördögös gyár felé húzódott. Aradon, bent a városban, nem hullott a jég, de két ízben, déli fél 1 órákor és valamivel később hatalmas felhőszakadás zúdult ránk, sűrű dörgések és villám-lások között bőségesen öntve az esőt. Az égaj állandóan borult, ami arra mutat, hogy valószínűleg még többször fog ismétlődni a tegnapi déli vihar.

— A jegyzők vizsgálja tegnapi reggel vette kezdetét Aradmegye székházában. A megyeház nagy termében végzik a pályázók írásbeli dolgozatukat. Ma fognak szóbelit tenni a vizsgabizottság előtt. Összesen 9 pályázó van: Kovács Géza, Vass Dezső, Lacza Gyula, Petrovics György, Pap Sándor, Csiba Márton, Szkalák Béla, Suhajda Antal és Lengyel Márton jegyzőjelöltek.

— Érdekes hír a jegyzőknek. A Budapesten működő államszámviteltani bizottság azon javaslatot fordult a pénzügyminiszterhez segítse elő azon községi, illetőleg körjegyzőknek, segédjegyzőknek és községjegyzői irnokoknak, a kik érettségi vagy megfelelő zár vizsgálatot nem tettek, abbéli szándékát, hogy az államszámviteltani államvizsgálatra akadálytalanul bocsáttassanak abban az esetben, ha igazolják, hogy a községjegyzői vizsgálatott eredményvel letették s egyuttal kimutatják, hogy ennek letétele után az említett minőségek valamelyikében egy éven túl gyakorlati alkalmazásban állottak. Kivánatos levén, hogy a községi, illetőleg körjegyzők, segédjegyzők s községjegyzői irnokok mentől teljesebb számban teyenenek vizsgálatott — a jegyzői hivatal ellátására előirt képességet igazoló vizsgálaton kívül — az államszámviteltanból is: a pénzügyminiszter a vizsgáló bizottság javaslatának elfogadásával akként intézkedett, hogy a fentebb meghatározott előfeltételeket igazoló említett egyének a nélkül, hogy a pénzügyminiszterium különös engedélyét kinyerni köteleztetnének, a vizsgáló bizottsághoz intézendő s ezáltal saját hatáskörében elintézhető folyamodvány alapján vizsálatra bocsáttathassanak.

— Katonazene. A csász. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara ma délután 4 órától 7-ig sétahangversenyt rendez a városligetben.

— Elet és halál. A szerencsés hetek közé lehet az elmúlt sorozni, melyben az élet fehéres diadalmaskodott a halál felett. A szónál jobban beszélnek különben a számok. Meghalt összesen Aradon az elmúlt héten 19 ember még pedig 9 fi, és 10 nő; a halálozásaránya 21.5 pro mille. Született összesen 36 lélek, ezek közül 18 fi, és 18 nő; a születés évi aránya 40.5 pro mille.

— Egy aradi régi cég megszünése. Reichert Ferencz aradi régi vaskereskedő — mint biztos forrásból értesülünk — eladta jó hírnévnek örvendő üzletét Krikovszky János szabakai vaskereskedőnek, ki nem sokára át is fogja venni az üzletet.

— Dalárda verseny Fiumében. Tegnapi délelőtt tíz órákor folyt le a magyar dalárok

országos közgyűlése. Ugyanekkor ejtették meg a választásokat is. A régi tisztviselőket egytől-egyik újra megválasztották. A választmányi tagok közül legtöbb szavazatot kaptak: **Abrányi, Antalik, Dünkli, Göbbi Jung és Nikisch.** A dalos verseny első díját (Az országos egyesület aranyérmét) a **Budaidalárd** kapta. A második díj a **fiumei kormányzó ajándékát** a **debreczeni dalgyűletnek** ítéltek. Az ezután következő díjakat, Fiume város ajándékát az **egri**, a fiumei hölgyekét a **kassai régi dalgyűlet** kapta. A többi dalárdák közül többen kaptak ezüst- és bronzkoszorúkat, valamint diszokleveleket. Jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak; Fiume városnak a kormányzónak, Ciotta polgármesternek és Lukács keresk. miniszternek.

— **Névváltoztatások.** **Frankl Gizella**, aradi lakos belügyminiszteri engedéllyel „Fenyvesi“-re és **Somenfeld Ignác** aradi lakos „Szilágyira“-ra változtatta vezetéknévét.
— **Adományok.** **Weidenfeld Lajos** és **Weidenfeld István** 20 forintot adományoztak az aradi árvaház alapjára a néhai **Weidenfeld Bernát** ravatalára szánt koszorú megkijltása fejében.

HYMEN.

Ferenczy Miksa, az arad-csanádi egyesült vasutak törekvő fiatal tisztviselője, pünkösöd másnapján vezette oltárhoz **Borossebesen Scheid Gáspár** uradalmi erdész bájos és kedves leányát, **Jettyike** kisasszonyt **Koszorus** párok voltak: **Oródy Gizella** k. a. (Glogovác) **Dämper István** kir. erdészszel, **Hönlinger Miozike** k. a. **Aisleitner Hugó** urad. erdészszel, továbbá a kis **Hönlinger Jennyke**, **Keimovics Erzsike** és **Kovács Mariska**.

GYÁSZROVAT.

† **Füzesséry Kálmán** elhunytáról őszinte részvételt vettük az alábbi gyászjelentést: **Füzesséry** és tövisi **Füzesséry Kálmán** mint férj a maga és gyermekei: **Elemér Győző** és **Margit** férj. dr. **Dedinszky Sándorné**, valamint az elhunytak édes anyja: özv. **Nagy Lázárné** szül. **Vass Helena** nevében mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett neje **Tolcsvai nagy Kornéli** a életének 46-ik, boldog házasságának 28-ik évében f. hó 14-én est 7 órakor rövid szenvedés és a halotti szentségek felvétele után jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei f. hó 16-án d. u. 4 $\frac{1}{2}$ órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint a makói családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmiseáldozat f. hó 17-én d. e. 10 órakor fog a makói róm. kath. szentegyházban az **Egek Urának** bemutatni. **Makó**, 1894. évi május hó 14-én Béke lengjen drága porai fölött!

† **Czárán János** tehetséges fiatal kir. törvénytudó joggyakornok élte 27-ik évében tüdővészben elhunyt. Hült tetemeit **Temesvárott** helyezték örök nyugalomra.

EGYLETEK, TARSULATOK.

Meghívó.

Az arad megyei községi és körjegyzők egyesületének a f. 1894. évi május hó 26-án **M. Radnán** tartandó vándorgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés.
2. Számvizsgáló bizottság jelentése.
3. Jelentés a kitűzött pályadíj tárgyában.
4. Az orsz. központi együleti közgyűlésre küldendő képviselők megválasztása.
5. Járásai egyesület szervezése.
6. Jövő évi közgyűlés helyének megállapítása.
7. Netáni indítványok, melyek azonban legálább 3 nappal a közgyűlés előtt az elnökséghez beterjesztendők.

A vonaton érkező kartársak elszállásolását, valamint gyűlés végeztével a solymosi várromokhoz való kirándulást egy **M. Radna** község intelligenciájából alakult bizottság fogja rendezni.

Este ugyanezen rendező bizottság által felelősséget az ottani kaszinó egyesület, felelősséget pedig a jegyzői árvaház javára táncmulatság rendeztetik, melynek sikere érdekében a t. kartársakat a küldött jegyek minél nagyobb számban elárúsítására ezennel felkérem.

Végre kérem a kartárs urakat, hogy **Körmives István** m. randnai kartársnál a gyűlésen való részvétel iránti szándékukat e hó 25-ig mulhatatlanul bejelenteni sziveskedjenek az ebéd megrendelése céljából; a bejelentésben megemlítendő a banketben részt veendő személyek száma, továbbá az esetben, ha lakás is igényeltetik, ennek megemlítése, s az hogy az érkezés melyik vonat-tal történik.

Pankotán, 1894. évi május hó 11-én.

Kotzó Károly,
egyi. elnök.

(*) **Az aradi kaszinó-egyesület** f. hó 20-án d. e. 11 órakor rendes évi közgyűlést tartja, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Evi jelentés. 2. Zárszámadások és a számvizsgáló bizottság jelentése 3. Egy választmányi tag választása. 4. Esetleges indítványok. **Arad**, 1894. május 15. **A z i g a z g a t ó s á g**,

MULATSÁGOK.

(=) **Elmosott majális.** A templom utcai leányiskola növendékeinek rossz napjuk volt tegnap. Az a csúf zivatar, a mely délben kétszer is kitört, elmosta a majálisokat, amely délutánra volt kitűzve. Pedig mennyit álmadoztak róla s mily szép reményeket fűztek a tegnaphoz! No de ha kedvezni fog az idő ma mégis megtartják a majálisot, mit a hozzánk beküldött alábbi hivatalos értesítés jelez.

A templom utcai leányiskola növendékeinek tegnapi tervezet majálisát ma tartják meg — kedvező idő esetén — melyből kifolyólag felkértek mindazon t. szülők, kiknek gyermekeik a tegnap délutáni előadáson nem jelentek meg, hogy délutáni fél 2-re az intézetbe elküldjék, honnan a kivonulás történik. Az igazgatóság.

(=) **Arad vármegyei jegyzői egyesületnek** 1894. évi május hó 26-án tartandó vándorgyűlése alkalmából a **Radnai** kaszinó egyesület fele részben a jegyzői egyesület, fele részben pedig saját könyvtára javára „**Fekete sas**“ szálloda termeiben zártkörű zeneestélyt rendez. Kezdeté est 9 órakor. Belépti díj: Személyjegy 1 frt. — Családjegy 2 frt. Felülfizetések a jótékony célú tevénytől költséggel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Az estélyre **Purcsi János** csabai népzeneész kitűnő zenekarát sikerült megnyerni.

(=) **A fazekas-varsándi önkéntes tűzoltó egyesület**, május hó 14-én saját alapja javára szépen sikerült táncvigalmat tartott; mely alkalommal a következő felülfizetések történtek: **Fehér Demeter** 80 kr., **Stern Rezső** dr. 1 frt., **Kösa Márton** 10 kr., **Kösa Pál** 10 kr., **Launer Gusztáv** 50 kr., **Petrovics József** 50 kr., **Kalmár Mihály** 10 kr., **Daszkalovics József** 80 kr., **Csepregi Gyula** 10 kr., **Drága György** 10 kr., **Takács János** 10 kr., **Lenkei Péter** 1 frt., **Zorat János** 80 kr., **Dantsch László** 80 kr., **Szkalla József** 1 frt 80 kr. özv. **Bender Jakabné** 90 kr., **T. S.** 10 kr., **Kertész Emília** 80 kr., **Somogyi József** 20 kr., **Bleicziffer József** 80 kr. Összesen: 10 frt 90 kr. A nemessziv emberbarátok fogadják e helyen is a rendezőség hálás köszönetét.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* **Ben Ali Bey**, a keleti varázsló az aradi színházban a mai napon kezdi meg feszült érdeklődéssel várt és csupán csak vasárnapig, 4 estére terjedő előadásait. Páholok és ülőhelyek a színház nappali pénztáránál kaphatók.

* **Az Athenaeum képes irodalom történetéből** (szerk. **Beöthy Zsolt**) a 20-ik füzet is elhagyta a sajtót. Ebben **Váczy János** ismerteti **Ráday**, **Verseggy**, **Bacsányi**, **Szentjóbi** és **Dayka** eklektikus irányu működését, s a „**Kassai társaság**“ irodalmi hatását. A következő cikkekben **Harszti Gyula** Csokonai életét és költői működését méltatja, a kortársak s az idegen irodalmakhoz való viszonyában, s különösen kiemelve Csokonainak költői nyelve szépségeit. A 3-ik cikket **Beöthy Zsolt** írja **Kármán Józsefről**, szépprózai irodalmunknak e lelkes uttörőjéről. A hézagos adatokból is plastikus képet rajzol **Kármánról**, ismerteti a múlt századi lázas nemzeti mozgalmat és reformterveket, ezek hatását **Kármánra**, s az **Uránia** megindítását; majd egyen-

kint szól főbb műveiről, részletesen fejtegetve a **Fanni** hagyományait s a nemzet csinosodását. A füzetet ezuttal is szebbnél-szebb irodalmi vonatkozású képek díszítik. Külön mellékletül vannak a füzethez adva: **Dugonics Etelkájának** színes címlapja s **Följegyzéseinek** első lapja kézirati hasonmásban. A szöveg közé vannak nyomva: **Ráday Gedeon** arcképe és aláírása. **Verseggy**, **Bacsányi** és **nejének** arcképe s ez utóbbiak linzi síremléke, **Csokonai** arcképe és aláírása, **debreczeni lakóháza**, síremléke, szobra, s a **Tihanyi Ekához** irt költeményéből az első versszakok kézirati hasonmásai. **Végül Kármán** és **Fanni** költött arcképei, az **Uránia** címlapja. — A díszesen kiállított vállalat körülbelül 30 füzetben jelenik meg, s füzetenkint 40 kr-ért kapható.

* **Az 1848/49-iki magyar szabadságharc története**, illusztrált vállalatból most jelent meg a 12-ik füzet, a melyben **Gracza György** az erdélyi oláh lázadás szervezését mondja el tömör világos nyelven, s élénk tollal. Eppen most midőn a kolozsvári memorandum-pör folyik, igen aktualis a könyv ezen része, mert az 1848-iki és a mostani oláh mozgalom közt sok rokonosság van. E füzethez rendkívül díszes melléklet is van csatolva, a mely színes kivitelben **Rózsá Sándor** csikós guerlainak támadását a vasas németek ellen ábrázolja. Igen sikerültek a többi egykorú képek is u. m. **Csernovics Péter**. — (**Barabás rajza**.) **Jellasi** torzképe (megjelent a bécsi 1848. októberi forradalom idején) **Damjanich János** honvédtábornok. — (1848-iki arcképek után.) 1848/49-iki rézpénz. — 1848-iki ezüst pénz. — **Hurbán M. József**. — (a pánszláv agitátor fiatalkori arcképe.) **Tót** küldöttség **Ferencz József** főhercegnél. — (Prágában készült egykorú kép.) **Gróf Batthány Kázmér**, **Osztrák** sebesültek szállítása. — (Eredetije a bécsi csász. udv. muzeumban.) **Báró Hrabovszky János**. (Az 1848/49-iki ereklye muzeumban őrzött eredeti olaj festmény után.) **I. Ferencz József**. — (1848-iki arckép.) **Honvédtoborzás**. — (Egykorú kép)

* **A Magyar Mese- és Mondavilágból.** **Benedek Elek** nagy mesevállalatából, melyet az **Athenaeum** a mesék szépségéhez méltó kiállításban boosát közre, megjelent a 8-ik füzet. Minden két hétben megjelenő egy füzet, bizást remélhető, hogy az ezer éves ünnepre teljesen kész lesz a valóban nagyszabású munka, mely a magyar nép ezer évi meseköltésének a legjavát fogja tartalmazni, megírva azon az eredeti mesemondó hangon, mely egyedül csak a **Benedek Elek** sajátja. Nem lehet elégszer hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv egyetlen iskolából s egyetlen gyermek házból sem hiányozhatik. A magyar népmese-gyűjtemények bármily érdekesek is, tudományos szempontból, nehezen lehet adni a gyermek kezébe, mert egyfelől megzavarja az ismeretlen tájszavak nagy tömege, másfelől még a gyűjtők nem is vehették figyelembe a pedagógiai szempontokat. A **Benedek** által újra irt népmeséknek abban van a nagy erejük és becsük, hogy irodalmi formában igazi népmese hatásukat teszik s a mellett gondosan vannak készítve a hátborsóztató rémes dolgok s óvatosan kikerül minden olyast, ami a gyermeki lélekre káros hatással lehetne, a nélkül, hogy e miatt a meséket megfosztanának népies karakterüktől. A **Magyar Mese- és Mondavilág** 50 füzetre van tervezve s egy füzet ára 25 kr. A füzetek külön is megjelennek, összesen öt kötetben. A most megjelent füzet is számos gyönyörű mesét és mondát tartalmaz igen sikerült illusztrációkkal, nevezetesen: **Szerencsének szerencséje**, **Kigyó Darvitéz** és **Tatárvitéz**, **Három nemes legény**, **Venturné**, **Melyik ér többet**, **A vörös tehén**, **Jégország királya**, **A rászédett ördög**. Megrendelhető minden könyvkereskedésben és a kiadó **Athenaeumnál**. Tíz füzet előfizetési ára 2 frt 50 kr.

SPORT.

+ **Az „aradi tornaegyesület“** azon tagjait a kik az egyesület védnöksége alatt és annak kebelében alakítandó **kerékpár** és **kör** tagjaivá lenni óhajtanak tisztelettel fölkérem, hogy a ma d. u. 6 órakor a **Lyczeumi** tornacsarnokban tartandó előértekezletre megjeleni sziveskedjenek. **Aradon**, 1894. május 17-én **Nagy Sándor** titkár-művezető.

+ **Czéllovás.** Kimutatás, az aradi polgári lövészegyesület által f. é. május hó 13. és 14-én tartott rendes megnyitó verseny díjlovászat eredményéről.

A mely lövésekre kitűzött díjakat nyer-

ték: A 1-sőt Kosztka Emil szeglvéssel, a 2-at Klein Ignác legjobb 4-es lövéssel, a 3-at Magyar Ferencz, 4-et Bródy József, 5-et Domonkos Lajos, 6-at Müller József, 7-et Klein Ignác, 8-at Kosztka Emil, 9-et Magyar Ferencz, 10-et Klein Ignác.

A körlevészetre kitűzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Klein Ignác, 2-at Bródy József, 3-at Domonkos Lajos, 4-et Heinicz Gábor, 5-et Müller József, 6-at Kosztka Emil, 7-et Magyar Ferencz, 8-at Joó Béla, 9-et Tóth Mihály 10-et Weisz Dávid.

A mozsár díjakat nyerték: Az 1-sőt Magyar Ferencz, 2-at Kosztka Emil, 3-at Klein Ignác, 4-et Bródy József, 5-et Heinicz Gábor, 6-at Domonkos Lajos.

Találókat löttek:

	Szeg	4	8	2	1
Kosztka Emil	1	2	23	29	25
Kleig Ignác	—	3	16	38	82
Magyar Ferencz	—	2	21	31	26
Bródy József	—	1	16	32	27
Domonkos Lajos	—	1	14	17	19
Müller József	—	1	9	19	13
Heinicz Gábor	—	—	19	24	16
Joó Béla	—	—	16	18	26
Weisz Dávid	—	—	14	13	13
Maresch Alajos	—	—	11	15	12
Dániel Dezső	—	—	8	12	16

A megbukott 4-ek egy koronával díjaztattak.

TÁVIRATOK.

Brüll Lipót temetése.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
Brüll Lipót, a magyar általános hitelbank igazgatójának temetése ma délelőtt fél 10 órakor nagy részvét mellett ment végbe. A temetésen nagy számu gyászoló közönség jelent meg, közte Pallavicini Ede örgróf, a magy. ált. hitelbank vezérigazgatója, Kornfeld Zsigmond igazgató, Darányi Ignác országgyűlési képviselő, Mezey Lajos ker. előjáró, Kühnel városi jegyző, Bródy Zsigmond szerkesztő, stb. A ravatal körül a molnárok küldöttsége foglalt állást, kik zászlóval és égő lámpával vonultak ki. Miután a megható gyászének elhangzottak, Goldstein budai rabbi igen szép beszédben ecsetelte az elhunyt áldásos működését, ki az ipar és kereskedelem terén kiváló érdemeket szerzett és a ki az árviz alkalmával éjjel nappal fáradhatatlan tevékenységével a vízi város örök hálóját kiérdemelte. Az után a nagy számu koszorúval díszített koporsót a négyfogatu gyászkocsira emelték és örök nyugalomra a kerepesi uti sírkertbe kísérték.

A „Magyarország” nyilatkozata.

Budapest, május 16. (Saj. tud. táv.)
A „Magyarország” a ministerek czáfolatára azzal felel, hogy kiadja *facsimilben* a folyamodvány kéziratát, mellette ugyanugy *Rusznjak*, Bloch aláírásával ellátott nyilatkozatot, melyben ezek *Cosmos* nevében megindítják a tárgyalást a „Magyarország” megvételére. A két *facsimil* egyaránt *Rusznjak* és *Cosmos* ügyvédjének kézírását mutatja.

Anket a szocziális ügyben.

Csaba, május 16. (Saj. tud. táv.)
Békés megye közgyűlésén erős vita volt a szocziális zavargások miatt. Állítólag Szeghalmon a baj imminens. A belügyér legközelebb nagy ankettet tart az alföldi szoczialista ügyek fölött.

Tüntetés.

Sopron, május 16. (Saj. tud. táv.)
A szabadelvű polgárok tüntetést rendeznek *Széchenyi* Bélának a főrendiházi liberális beszédjeért.

A memorandum-pör.

Kolozsvár, május 16. (Saj. tud. távirata.)
A tárgyaláson *Albini* vádlott rosszul lett miert is megengedték, hogy a teremből távozhassék.

Ratiu kihallgatása következett: *Ratiu* a-gadja, hogy Brotenak ő adta a megbízást a memorandum kinyomására. A régebbi jegyökönyv szerint *Román* hasonlót vallott, mig ellenben most mind tagadják, hogy *Ratiu* adta volna az utasítást.

Kolozsvár, május 16. (Saj. tud. táv.)
A legtöbb vádlott az egész felelősséget *Brotera* hárítja. *Lukacsiu* előbb tett vallomását magánbeszélgetésnek mondja; azzal ellenkezően most letagadja a tanácskozásban való résztvevést. Miután a memorandum ügyében elhatározták a királyhoz való felterjesztést, indiskrete közzétették és többet a dologgal nem törődött.

Vetések állása.

Bukarest, május 16. (Saját tud. táv.)
Az uradalmak miniszteriumának a legutóbbi héten közzétett jelentése szerint a vetések állása általában kielégítő.

Vasuti szerencsétlenség.

London, május 16. (Saj. tud. távirata.)
Sansalvador óriási vasuti szerencsétlenség alkalmával a vonat kisiklott, 300 embert megölt. *Ezeta* elnök a vonaton sértetlen maradt.

Egy lefoglalt bank.

Róma, május 16. (Saj. tud. táv.)
Siano ügyvédnél titkos roulette bankot foglaltak le. A játékosok voltak: két főpap, egy volt miniszteri diplomata és egy rendőrtiszt. A bank több ezer lira volt.

A Feketetenger partvidékének gyarmatosítása.

Pétervár, május 16. (Saj. tud. táv.)
A birodalmi tanács jóváhagyta a Fekete tenger partvidéke gyarmatosításának tervezetét, valamint hogy Poti város kikötője újra helyreállítsák, amely hadászati szempontból is nagy jelentőséggel bír.

KÖZGAZDASÁG.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Kőbánya, május 15. A) Hizott sertés-árak: I. Nagy elsőrendű: 1. Öreg nehéz (páronként 500 klgrommon felüli sulyban) 46—47 kr. — 2. Öreg közép (páronként 300—400 klg. sulyban) 46—47 kr. 3. Fiatal nehéz (páronként 320 klg. felüli sulyban) 48—49 kr. 4. Fiatal közép (páronként 251—320 klg. sulyban) 48—49 kr. 5. Fiatal könnyű (páronként 250 klg. terjedő sulyban) 48—49 kr. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klg. felüli sulyban) 46—47 kr. — 7. Közép (páronként 220—280 klg. sulyban) 46—47 kr. 8. Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 47—47½ kr. III. Romániai: 9. Nehéz (páronként 320 klg. felüli sulyban) — kr. 10. Közép (páronként 250—280 klg. sulyban) — kr. 11. Könnyű (páronként 250 klg. terjedő sulyban) — kr. IV. Romániai eredeti (Stachl): 12. Nehéz (páronként 240 klg. felüli sulyban) — kr. 13. Könnyű (páronként 240 klg. terjedő sulyban) — kr. V. Szerbiai: 24. Nehéz (páronként 260 klg. felüli sulyban) 47—48 kr. 15. Közép (páronként 220—260 klg. sulyban) 47—47½ kr. 16. Könnyű (páronként 220 klg. terjedő sulyban) 46½—47½ kr.

= Pusztuló vetések. A hesszeni légy egész Békés, Csongrád, Arad és Bihar vármegye őszi vetéseit annyira infecziálta, hogy néhol csak féltermés várható. Békés megye tegnapi közigazgatási üléséből a földmivelügyi miniszterhez sürgős kérvényt intézett, melyben a véde-

kezésre segítséget kérnek. Békés megyében a rozsvetések a szipoly is annyira pusztítja, hogy legtöbb helyütt virágjában kaszálják, mert termést úgy sem remélnék. A hetek óta tartó szárazság a tengeri vetéseket is veszélyel fenyegeti.

Szeszűzlet.

— Május 16. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 53.50, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, május 16. d. a. 5 óra.

Gabona	Állás	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	csend.	6.75—7.20
	tiszavidéki	„	6.80—7.20
	pestvidéki	„	6.75—7.20
	fehérmezei	„	6.75—7.20
	bácskai	„	6.85—7.25
észak-magyarországi	„	—	
Roza	—	lanyha	5.40—5.55
Árpa	takarmány	csend.	5.95—6.30
	égetni való	„	6.55—7.40
Zab	—	lanyha	6.80—7.25
Tengeri	bánsági	lanyha	—
	másnemű	„	4.75—4.85
Kaposzta-repce	—	lanyha	—
Köles	—	csend.	3.90—4.30
Buza	tavasza	lanyha	7.03—7.05
	junius 1894	„	7.78—7.80
	ősze	„	5.57—5.59
Tengeri	május-junius 1894	lanyha	4.78—4.80
	szept-október 1893	„	4.95—4.97
Zab	Budapest sz. tavasza	lanyha	5.80—5.82
	Budapest sz. ősze	„	—
Kaposzta-repce	aug.-szeptemoer 1893	szilárd	10.10—10.20

LÉGTÜNETHI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Május 5	760.4	756.7	18.1	5.7
„ 6	65.5	63.6	15.2	3.0
„ 7	66.1	61.9	20.0	3.3
„ 8	62.1	60.9	21.5	7.7
„ 9	61.6	59.3	23.8	7.0
„ 10	62.2	60.2	23.4	7.5
„ 11	62.5	61.0	24.9	10.2

Hó és nap	Szél		Felhőzet	Észrevétel
	iránya	erőss.		
Május 5	EN.	7	félborult	1.7 este esik
„ 6	DK.	3	felhős	—
„ 7	K.	5	derült	—
„ 8	K.	4	félborult	—
„ 9	N.	5	félderült	—
„ 10	DN.	8	félborult	ny. este csapogott
„ 11	N.	5	félderült	—

POSGAY LAJOS dr.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Május 16. —

Fehér Kereszt szálloda: Krick Aladár magy. kir. állami gazdasági felügye ő, Mezőhegyes. Góth Pál sütőmester, Herkulesfürdő. Gherghely N. magánzó, Bukarest. Kannitzer Alfréd gyári intéző, Szeged.

Vass szálloda: Endrényi Lajos magánzó, Brazília. Schlesinger M.-né magánzó, Komárom. Adamovits Hugó igazgató, Nádas. Czifra Károly birtokos, Sofronya. Kohn Móricz kereskedő, Ménes. Jakabfi Dezső birtokos, Dombegyháza.

Három Király szálloda: Vas N. segédjegyző, Almás-Kamarás. Groza Miklós lelkes, Palóca. Angelina Tódor magánzó, Talpas. Juhász István birtokos, Dombiratos.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTÉR.*

Ügyvédi-irodám

Aradon, Kazinczy-utca 1. szám alatt, (Kazinczy- és Templom-utca sarkán) megnyitottam.

Dr. Wolff Miklós,

ügyvéd.

Cséplőgéptulajdonosoknak!

Az urikány-zsilvölgyi magyar köszénbánya részvénytársaság

ajánlja a cséplési idényre a gőzcséplőgépekkel rendelkező t. földbirtokos uraknak

I-ső minőségű lupényi köszénét

mely gőzfejlesztő erőben majdnem egészen egyenrangú a legfinomabb porosz köszénekkel

és mint **darabos-, koczka-, dió-, rostált-akna-, akna-, dara- és porszén** jön forgalomba.

Megrendelések ideje korán küldendők akár a társaság vezérigazgatóságához **Budapest Nádor-utca 13.**, akár a társaság képviselőjéhez

Dratsay Lajos

urhoz Aradon, ahol mindennemű felvilágosítással is készségesen szolgálnak.

504 2-6

kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége.

II. sz.

471. I-X.

Hirdetmény.

Plase állomáson eldállítandó pályafelügyelői lakház munkálatainak végrehajtására ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

A tervek és költségvetés, melyekből a teljesítendő munkákról tájékozás szerezhető a szerződési tervezet és a munkák végrehajtására vonatkozó feltét felzetek, továbbá az ajánlati minta a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége pályafelügyelői osztályánál és a fumei osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt f. évi május hó 10-étől kezdve megtekinthetők, hol egyúttal a többszörösített tervek és nyomtatványok 2 frt lefizetése mellett megszerezhetők.

Az ezen építkezésre teendő ajánlatok a költségvetési úrlapba sajátkezűleg számokkal és szóval beirandó árak jegyzékével felszerelve és kellőképen feibélyegezve, legkésőbb f. évi május 20-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége I. osztályánál (Zágráb Trenkova utca 14.) lepecsételve és a következő felirattal ellátva «Ajánlat a m. kir. államvasutak Plase állomásán létesítendő pályafelügyelői lakházra» lesznek hozzánk benyújtandók. Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Szóban forgó munkálatokra bánatpénz gyanánt 350 azaz háromszázötven forint készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál az ajánlati tárgyalás határnapját megelőzőleg legalább egy nappal leteendő.

Az értékpapírok a napi árfolyam 90%-ával számítandók és a bánatpénz lefizetését igazoló letéti jegy az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatokhoz mellékelve volt letéti jegyek az ajánlati tárgyalás esetén azok tulajdonosai által írásbeli elismervény ellenében azonnal visszavehetők.

Az esetleg posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térti vevény mellett adandók fel.

Az üzletvezetőség fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok el- vagy el nem fogadása felett, tekintet nélkül a felajánlott árakra, egyoldalulag intézkedhessék.

Zágráb, 1894. május havában.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak.

56429/94. szám.

481. I-3.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1894. évi július hó 15-étől 1895. évi július hó 15-éig esetleg 3 évre szükséges évenkénti 7100 métermázsas égő repcze-olaj és 1500 kenő repcze-olaj szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az évenként 50 kros okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1894. évi május hó 30-ikán déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltár beszerzési szakosz-

tályánál benyújtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt olaj értékének 5%-a legkésőbb 1894. évi május hó 29-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

A szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 129381/91. sz. általános szállítási és a fentebbi anyagok szállítására vonatkozó 39986/92. sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag- és leltár beszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségnél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag- és leltár beszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1894. április hóban.

Az igazgatóság.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

5847/1894. k. h. sz.

Körözés.

Aradon folyó hó 6-án egy 2 éves sötét pej, két hátsó lába kesely, 1° jegyes kancza csikó bitangásban találtatott.

A tulajdonos köröztetik azzal, hogy amennyiben a csikó átvétele végett folyó évi június hó 7-ig nem jelentkezik, az nyilvános árverésen eladatni fog.

Aradon, 1894. évi május hó 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

900/1894. pm.

Hirdetmény.

Már 1890. évben hirdetmény útján felhívást tettem közlé. az iránt, hogy a régi temetőben a kidőlt vas-sirkeresztet, azok letört, valamint a sírok vaskerítéseinek elvált egyes részeit, a bedőlt sírboltok vasait, a melyek a temető kápolna előcsarnokában halmozvák fel, az érdekeltek onnan elszállítsák.

Mint hogy ezen felhívás eredménytelenül maradt, az érdekelteket ismét felszólítom, hogy halottjaik sírjait megtekintvén, az onnan hiányzó kereszt- vagy kerítés-részleteket a f. é. május hó 30-ig a temető-őrrel annál bizonyosabban átvegyék, minthogy azok mint gazdátlan tárgyak a szegény-alap javára elárvereltetnek.

Arad, 1894. április 20.

Salacz Gyula
kir. tan. polgármester.

Magy. kir. államvasutak.

54790 | 94 szám.

475.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságánál 8 hivatalszolgái állás üresedett meg, melyekkel évi 300 frt fizetés 120 frt lakbér és szolgálati ruházat élvezete van egybekötve.

A polgári alkalmaztatásra jogosító hadügyi vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal ellátott altisztek ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk azon kiszolgált altiszteket, kik az 1873. évi II. t. cz. értelmében jogosultsággal bírnak s pályázni óhajtanak, hogy említett igazolvánnyal felszerelt folyamodványukat melyben a vasuti szolgálatra képesítő 35 évet meghaladó koron, és ép egészséges testszerkezeten kívül a magyar írás olvasás és számolás elemeiben való jártasság, továbbá a német nyelv ismerete, ugy szintén a magyar honpolgárság kellőképen igazolandó a következő cím alatt!

A magy. kir. államvasutak Igazgatóságának Budapest VI. kerület Andrassy ut 73. sz. legkésőbb f. 1894. évi június hó 15-ig terjesztésük be, minthogy az ezen határnapon tul beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Budapest 1894. évi április hó 29-én.

Az igazgatóság.

6027 | 894. sz.

3-3

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége ezennel pályázatot hirdet: világítási és erőátviteli célokra szolgáló **központi villamos-telepnek** s az ehhez tartozó vezetéki hálózatnak és berendezéseknek Aradvárosában való létesítése és üzemben tartása iránt. — A pályázati ajánlatok 1894. július 1-ének d. e. 12 órájáig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalához nyújtan-dók be.

Minden ajánlathoz bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban 5000 (ötezer) forint csatolandó, vagy azok benyújtásával egyidejűleg a város pénztáránál letétbe helyezendő. — A pályázati feltételeket, melyeket minden pályázónak ismernie és el kell fogadnia: a polgármesteri hivatal a hozzá intézett megkeresésre a pályázni kívánóknak kiszolgáltatja, illetőleg postán megküldi.

Aradon, 1894. márczius 24-én.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

7451 | 894.

1-3

Hirdetés.

A nagym. földmívelésügyi m. kir. miniszter ur 12414 | 894. sz. a. kelt rendelete szerint a ragados tüdőlob behurcolásának veszélye miatt szarvasmarhát Németországba szállítani Árva, Szepes, Liptó, Turóc, Trencsén, Nyitra, Zólyom Bars, Nógrád és Pozsony vármegyék területéről egyáltalán tilos.

Aradon, 1894. április 14.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9-02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7% amelyből a töketörlesztésre 1% szá-moltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

ARADVÁROSI SZÍNHÁZ.

Igazgató: FREUND ALFRED.

Csütörtökön, május hó 17-én este 8 órakor:

BEN-ALI-BEY

az indiai és egyiptomi csoda-büvész első előadása.

M Ū S O R:

I. rész:

Az egyiptomi delejezés.

1. Teremtés semmiből.
2. Démon a harangban.
3. A strucztojás-serleg titka.
4. A különös vendég.
5. A delejes kávé-konyha.
6. Asztal terítsd magad.
7. Az ozsonnai látogatás.

II. rész:

A mese megvalósulása.

1. A megdelejezett rajz.
2. A Phönix-urna.
3. Az orakulum.

10 percz szünet.

III. rész:

Indiai csodák és bűvészetek.

1. Az ördög hordója.
2. A fakir kosárja.
3. Indiai szappan-buborékok.

ZÁRADÉKUL:

Adomé, az istenek menyasszonya.

Legujabb érdekfeszítő látványosság.

BEN-ALI-BEY előadásai a leghatásosabb s a legrégebbkori egyiptomi csodaműveletek, varázslatok s lehetlenségekből vannak összeállítva, továbbá előadja az indiai Fakir itt még nem látott felülmulhatlan csodaműveleteit. Ezen előadások még Európában eddig ismeretlenek, melyek a legmegkapóbb képleteknek egy egészen új világát tárják a szemlélő elé.

Hely árak:

Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten 6 frt — kr	Második emeleten . . . . . — frt 80 kr
Páholy, földszinten vagy első emeleten . . . 4 frt 50 kr	Második emeleten 2. és 3. sorban . . . . . — frt 60 kr
Páholy, második emeleten . . . . . 3 frt — kr	Második emeleten 4. és 5. sorban . . . . . — frt 50 kr
Támlásszék, (földszinten) a 0. és első három sorban . . . . . 1 frt 20 kr	Harmadik emeleten, első sor közepén . . . . . — frt 90 kr
Támlásszék, (földszinten) 4, 5, 6. és 7. sorban 1 frt — kr	Harmadik emeleten, közepén a többi sor oldalt minden sorban . . . . . — frt 40 kr
Támlásszék, (földszinten) 8, 9, 10, 11. és 12-ik sorban . . . . . — frt 80 kr	Karzatülés, közepén . . . . . — frt 30 kr
	Karzatülés, oldalt . . . . . — frt 20 kr

Jegyek előre valthatók májtól kezdve (a főbejárattól balra eső ajtónál) délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 2 $\frac{1}{2}$ órától 5 óráig.

Pénztárnyitás 7 $\frac{1}{2}$, kezdete 8, vége 10 órakor.

Máriaczei gyomorcsseppek

Jeles hatású szer a

gyomor minden betegségekben

Védjegy.

150. 7—12.

Egy üveg használati utasítással 40 kr.,
dupla üveg 70 kr.

Óvás! A valódi Máriaczei gyomorcsseppek sokszorosán hamisítottak és utánzatnak. A valódiság jeléül minden üveg egy vörös, a fönnebbi védjeggyel ellátott csomagolásba van burkolva, és minden üveghez hozzáadott használati utasításon kívül meg kell jegyezve lenni, hogy az Gusek H. 1 rik ur nyomdájában, Kremsierben nyomtatott — Központi szétküldési raktár: Brady Kármaz „örangyalhoz” címzett gyógyszerár. Kremsierben (Morvaország).

Kapható:

Török József budapesti gyógyszerész különlegeségi főraktárának aradi fiókjában:

RING LAJOS,

„Angyalhoz” címzett gyógyszerárban

Aradon, Asztalos Sándor-utca 1. sz. alatt.

Hirdetmény.

Az aradi új lovassági laktanya berendezési tárgyainak biztosítására

f. május hó 21-én d. e. 11 órakor

a cs. és kir. hadmérnökkari igazgatóságánál Aradon (a várban) írásbeli versenytárgyalás tartatik.

A közelebbi részletek a versenytárgyalás teljes leírásával együtt az „Aradi Közlöny” folyóévi május hó 13-iki számában olvasható.

A csász. és kir. hadmérnökkari igazgatóság Aradon.

Az olcsóság csodája!

a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában

a színházépületben, a 19 vértanu szobor
átellenében van. 102 8—8

Iskolai táskák potom árért.

Alkalmi ajándékok

hihetetlen olcsó áron.

Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, haringyák, nyakkendők, gyermekkoscsik, utazó bőröndök,
esernyők, stb. stb.

olcsóbban mint bárhol.